

TVT-OSAAMINEN JA DIGITAITDOT

0-3 -vuotiaat	3-5 -vuotiaat	Esiopetus
Näen ja koen	Leikin ja teen yhdessä aikuisen kanssa	Kokeilen kaverin kanssa
<p>Käytännön taidot ja tuottaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> -Lasten kanssa tutkitaan leluja ja niiden toimintaperiaatteita. -Henkilöstö sanoittaa teknologisten ja digitaalisten laitteiden käyttöä (esim. käynnistäminen, sammuttaminen) -Henkilöstö käyttää laitteita monipuolisesti yhdessä lasten kanssa pedagogisin perustein oppimisen eri osa-alueilla. -Henkilöstö hyödyntää digitaalisuutta tuodessaan arkeen näkyväksi lasten kiinnostuksen kohteita. -Lapsiryhmän toimintaa ja lapsen osaamisen kehittymistä tuodaan näkyville digitaalisin dokumentointikeinoin esim. valokuvaamalla ja videoimalla. 	<p>Käytännön taidot ja tuottaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> -Tutustutaan ihmetellen oppimisympäristön teknologiaan ja digitaalisiin laitteisiin, sovelluksiin ja peleihin. -Harjoitellaan digitaalisten laitteiden käyttöä (esim. käynnistäminen, sammuttaminen) -Hyödynnetään laitteita leikeissä -Yhdistetään digitaalisten laitteiden käyttöä oppimisen eri aihealueisiin. -Dokumentoidaan lasten kanssa yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän toimintaa esimerkiksi valokuvaamalla, videoimalla ja äänittämällä leikkejä ja tuotoksia. 	<p>Käytännön taidot ja tuottaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> -Käytetään monipuolisesti käytössä olevia digitaalisia laitteita, sovelluksia ja pelejä sekä tutkitaan niiden toimintaperiaatteita. -Tutkitaan teknologiaa hyödyntäen lasten mielenkiinnon kohteita. -Tutustutaan lasten kanssa tietokoneeseen ja internettiin. -Lapsi harjoittelee näppäintaitoja ja hiiren käyttöä esimerkiksi leikillisessä kirjoittamisessa. -Lapsi harjoittelee leikillisesti valokuvausta sekä videoiden ja äänen tallentamista. -Lapset harjoittelevat dokumentoimaan omaa ja ryhmän toimintaa.
<p>Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely</p> <ul style="list-style-type: none"> -Mallinnetaan tiedonhakua digitaalisilla välineillä lasta kiinnostavista asioista. -Annetaan lapsille oppimiskokemuksia, joissa hyödynnetään digitaalisuutta. 	<p>Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely</p> <ul style="list-style-type: none"> -Harjoitellaan yhdessä tiedonhakua lasta kiinnostavista asioista. -Hyödynnetään digitaalisia välineitä yhteisen tiedon tuottamisessa. -Tuetaan monipuolisia ilmaisun keinoja ja tartutaan lasten aloitteisiin. 	<p>Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely</p> <ul style="list-style-type: none"> -Harjoitellaan tiedonhakua (selaimen käyttö, tarkoituksenmukaiset hakusanat, kriittisyys tietoa kohtaan). -Hyödynnetään digitaalisuutta tutkivassa oppimisessa mm. ilmiöiden mallintamisessa. -Harjoitellaan havaintojen taltiointia ja esittämistä digitaalisissa ympäristöissä. -Harjoitellaan tekemään pieniä tutkimuksia lapsia kiinnostavista asioista hyödyntäen teknologiaa. -Leikitään, tutkitaan ja rakennellaan uutta teknologiaa hyödyntäen.

Vuorovaikutus, vastuullisuus ja turvallisuus	Vuorovaikutus, vastuullisuus ja turvallisuus	Vuorovaikutus, vastuullisuus ja turvallisuus
<p>-Tehdään yhteistyötä huoltajien kanssa digitaalisen turvallisuuden ja digitaalisten laitteiden käytön näkökulmista.</p> <p>-Käytetään digitaalisia välineitä viestinnän välineenä yhteistyössä huoltajien kanssa.</p>	<p>-Keskustellaan turvallisesta ja vastuullisesta toiminnasta digitaalisessa ympäristössä (mm. kuvan ottamiseen pitää olla lupa).</p> <p>-Lasten kanssa opetellaan laitteiden ja välineiden huolellista käyttöä.</p> <p>-Suositaan liikkumiseen kannustavia digitaalisia ympäristöjä.</p> <p>-Tutustutaan lasten kanssa laitteisiin ja sovelluksiin, joita käytetään digitaalisessa viestinnässä ja vaikuttamisessa.</p>	<p>-Keskustellaan tekijänoikeuksista, digiturvataidoista sekä tietosuojasta (esim. salasanoista, käyttäjätunnuksista, kirjautumisista, kuvien julkaisemisesta).</p> <p>-Kiinnitetään lasten huomio terveellisiin työasentoihin ja harjoitellaan tauottamista (ergonomia).</p> <p>-Kiinnitetään huomio laitteiden kestävään käyttöön ja kierrätykseen.</p> <p>-Harjoitellaan viestintävälineiden käyttöä yhteyden ottamisessa ja vaikuttamisessa esim. verkkokokoukset ja tiedotteiden tekeminen yhdessä lasten kanssa.</p>

MEDIALUKUTAITO

0-3 -vuotiaat	3-5 -vuotiaat	Esiopetus
Näen ja koen	Leikin ja teen yhdessä aikuisen kanssa	Kokeilen kaverin kanssa
<p>Median tulkinta ja arviointi</p> <ul style="list-style-type: none"> -Tutustutaan yhdessä erilaisiin kuvaa, liikkuvaa kuvaa ja ääntä sekä niiden yhdistelmiä sisältäviin mediasisältöihin esim. tarkastellaan lehtien ja kirjojen kuvia, katsotaan videoita, kuunnellaan äänikirjoja. -Tutkitaan mediassa (esim. kirjoissa) esiintyviä tunteita ja niiden esittämistapoja. 	<p>Median tulkinta ja arviointi</p> <ul style="list-style-type: none"> -Rohkaistaan lapsia suhtautumaan uteliaasti mediasisältöihin ja ohjataan samalla kysymään kuulemastaan ja näkemästään. -Tutkitaan yhdessä mainoksia ja jutellaan haluamisen, tarvitsemisen ja ostamisen erosta. -Pohditaan median synnyttämiä tunteita. -Opetellaan ymmärtämään, mikä mediassa on totta ja mikä kuvitteellista (esim. keskustelemalla suosikkiohjelmista tai valokuvilla hassuttelemalla). -Tarkastellaan lasten kanssa, miten media ja mediahahmot näkyvät lasten arjessa, kuten leikeissä ja elinympäristössä. 	<p>Median tulkinta ja arviointi</p> <ul style="list-style-type: none"> -Tutkitaan erilaisia ikäkauteen sopivia medioita ja tulkitaan, mikä tarkoitus niillä on (esim. uutinen, mainos, lastenohjelma, videopeli, musiikki). -Pohditaan tunteita, jotka syntyvät itse tehtyjen mediasisältöjen esittämisestä. -Pohditaan toden ja tarun eroa median tulkinnan ja oman tuottamisen kautta esimerkiksi muokkaamalla valokuvia. -Pohditaan median ja mediahahmojen vaikutusta ajatuksiimme (esim. tavat esittää satu- ja eläinhahmoja tai haluamisen tunne).
<p>Median tuottaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> -Eläydytään mediasisältöihin leikkien ja monipuolisin ilmaisukeinoin (esim. tanssien ja maalaten). -Iloitaan yhdessä omista ja ryhmän tuotoksista. -Lapset osallistetaan oman ja ryhmän pedagogiseen dokumentointiin esimerkiksi valokuvaamalla ja videokuvaamalla mielenkiinnon kohteita ja katselemalla niitä yhdessä. -Annetaan lapselle mahdollisuuksia harjoitella valintojen tekemistä. 	<p>Median tuottaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> -Hyödynnetään tuttuja mediasisältöjä luovan ilmaisun ja leikin virikkeenä. -Harjoitellaan leikillistä ja kokeilevaa mediaesitysten tuottamista digitaalisin välinein (esim. digitarinat, yksinkertaiset kuva- ja videoprojektit). -Rohkaistaan lapsia tekemään mediaesityksiä omia kiinnostuksen kohteita hyödyntäen. -Keskustellaan lasten mahdollisuuksista ja oikeuksista vaikuttaa yhteisiin asioihin. 	<p>Median tuottaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> -Suunnitellaan, toteutetaan ja tarkastellaan mediaesityksiä erilaisin ilmaisukeinoin, kuten kirjoittamalla, piirtämällä, äänittämällä ja kuvaamalla hyödyntäen digitaalisia välineitä (esim. animaatio, uutinen, mainos, lavastettu valokuva, äänimaisema). -Harjoitellaan käyttämään mediaa vaikuttamisen ja osallistumisen keinoina. -Käytetään mediavälineitä lasten mielipiteiden ja ilmaisun välineenä.

<p>Toiminta mediaympäristöissä</p> <ul style="list-style-type: none"> -Lapsi näkee aikuisen käyttävän erilaisia medioita. -Ohjataan huomaamaan omien sanojen, eleiden ja toiminnan vaikutus toisiin. 	<p>Toiminta mediaympäristöissä</p> <ul style="list-style-type: none"> -Innostetaan ja rohkaistaan lapsia monipuolisesti erilaisten mediasisältöjen pariin. -Pohditaan median käyttöä, määrää, sisältöjä ja niiden parissa syntyneitä kokemuksia yhdessä lasten ja huoltajien kanssa. -Havainnoidaan yhdessä arjen viestintätilanteita ja näihin tilanteisiin liittyviä tunteita. -Harjoitellaan viestintää esimerkiksi leikeissä. 	<p>Toiminta mediaympäristöissä</p> <ul style="list-style-type: none"> -Keskustellaan lapsia kiinnostavista ja lasten käyttämistä mediasisällöistä. -Tutustutaan ikärajamerkintöihin, turvataitoihin ja tapaan käyttää mediaa. -Harjoitellaan, miten toimia, kun kohtaa mediassa ikätasolle sopimatonta sisältöä. -Pohditaan mediassa julkaisemista (tekijänoikeudet, nettietiketti). -Harjoitellaan median käytön hallintaa. -Harjoitellaan yhteydenottamista ja vuorovaikutusta digitaalisissa ympäristöissä. -Harjoitellaan tunnetaitoja osana viestintää ja median käyttöä.
---	--	--

OHJELMOINNILLINEN AJATTELU JA OHJELMOINTIOSAAMINEN

0-3 -vuotiaat	3-5 -vuotiaat	Esiopetus
Näen ja koen	Leikin ja teen yhdessä aikuisen kanssa	Kokeilen kaverin kanssa
<p>Ohjelmoinnillinen ajattelu</p> <ul style="list-style-type: none"> -Opetellaan toimimaan toistuvissa tilanteissa ja jäsennetään näitä tilanteita kuvatuen avulla. - Harjoitellaan nimeämistä sekä ominaisuuksista ja lukumääristä keskustelua. -Harjoitellaan luokittelua selkeillä ominaisuuksilla, kuten väreillä (esimerkiksi lelujen lajittelu merkityille paikoille). 	<p>Ohjelmoinnillinen ajattelu</p> <ul style="list-style-type: none"> -Harjoitellaan toimimaan ohjeiden mukaisesti (keholliset, visuaaliset, sanalliset, ääniohjeet). -Harjoitellaan luokittelua, vertailua ja järjestykseen asettamista. -Lasten kanssa havainnoidaan sarjoittamista, säännönmukaisuuksia ja toistuvia asioita. -Harjoitellaan ongelmien purkamista osiin 	<p>Ohjelmoinnillinen ajattelu</p> <ul style="list-style-type: none"> -Harjoitellaan leikillisesti tekemään ja antamaan itse ohjeita (keholliset, visuaaliset, sanalliset, ääniohjeet). -Tutkitaan erilaisia ohjeita ja pohditaan, millainen on hyvä ohje. -Leikitellään kuvatuen avulla toistuvien tilanteiden koodin rikkomista (esim. käsien pesun kuvat). - Luokitellaan, vertaillaan ja järjestetään asioita tietyin perustein sekä keksitään itse perusteita esim. luokittelulle. -Keksitään itse perusteluja säännönmukaisuudelle ja toistuvuudelle. -Pohditaan asioiden syy-seuraussuhteita.
<p>Tutkiva työskentely ja tuottaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> -Tutkitaan ja käytetään yhdessä arjen laitteita ja koneita. Tuodaan ne mukaan leikkeihin. -Lasten kanssa pelataan. 	<p>Tutkiva työskentely ja tuottaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> -Lapsia rohkaistaan ihmettelemään ja esittämään kysymyksiä arjen ilmiöistä ja etsimään niihin vastauksia. -Harjoitellaan huomioiden kertomista. -Harjoitellaan erilaisissa rooleissa toimimista esim. roolileikeissä tai tutkimusleikeissä. -Keksitään ja rakennellaan omia teknologisia laitteita. -Lasten kanssa pelataan ja tutkitaan pelien logiikoita. Hyödynnetään tutkimisessa myös lapsen kiinnostuksen kohteina olevia digitaalisia pelejä. 	<p>Tutkiva työskentely ja tuottaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> -Lapsia kannustetaan kuvailemaan ja selittämään omia havaintoja ja ratkaisuja. -Harjoitellaan omien ideoiden jakamista toisten kanssa. -Lasten kanssa havainnoidaan ympäristön ilmiöitä digitaalisia laitteita hyödyntäen (esim. tutkitaan sulamista). -Suunnitellaan ja toteutetaan omia laitteita sekä toiminnallisia ja tarinallisia ympäristöjä, joissa käytetään pelillisiä elementtejä. -Lasten kanssa keksitään uusia pelejä ja muokataan tuttuja pelejä.

<p>Ohjelmoitujen ympäristöjen tunteminen ja niissä toimiminen</p> <p>-Nimetään lasten kanssa lähiympäristön digitaalisia ja teknologisia laitteita. -Ohjataan lasta huomaamaan, miten lähiympäristön laitteet toimivat.</p>	<p>Ohjelmoitujen ympäristöjen tunteminen ja niissä toimiminen</p> <p>-Havainnoidaan ja tutkitaan lähiympäristön teknologisia laitteita, niiden käyttämistä sekä ohjelmoitua teknologiaa arkielämässä. -Havainnoidaan ympäristöstä, mitkä teknologiset laitteet keräävät tietoa ihmisistä (mm. valvontakamera, työaikaleimaus, askelmittari). -Tunnistetaan ja kokeillaan erilaisia tapoja ohjata laitteita.</p>	<p>Ohjelmoitujen ympäristöjen tunteminen ja niissä toimiminen</p> <p>-Tutustutaan tietokoneeseen ja pohditaan, missä kaikkialla ohjelmoitavia laitteita on. -Pohditaan, miksi laitteet keräävät tietoa ja mitä hyötyä kerätystä tiedosta on. -Tutustutaan ohjelmoinnin ja digitaalisen tuottamisen alkeisiin ohjelmointiympäristössä (esim. ScratchJr, Beebot).</p>
---	--	--